RAADSINFORMATIEBRIEF

Gemeente Woerden **11.007917**

Registratiedatum:
Behandelend afdeling RAAD
Afgehandeld door/op:

gemeente
WOERDEN

Van: college van burgemeester en wethouders

Raad 7917
26 MEI 2011

Datum: 25 mei 2011
Contactpersoon: R.C. Ouwerkerk
Tel.nr.: 428856
E-mailadres: ouwerkerk.r@woerden.nl

Beh. Ambt.:
Streefdat.:
Afschr.: L.Ypma / R.Ouwerkerk
B.V.O.:

Onderwerp:

Collegestandpunt met betrekking tot het Bestuursakkoord 2011 - 2015

Kennisnemen van:

1. Het standpunt dat het college heeft ingenomen ten aanzien van het tussen kabinet, IPO, VNG en UvW bereikte onderhandelaarsakkoord en daarmee de reactie die het college voornemens is aan de VNG toe te zenden;
2. De beantwoording van artikel 40-vragen van de fractie Inwonersbelangen d.d. 11 april 2011(11.005729 en 11.007469)

Inleiding:

Het bestuursakkoord heeft in den lande al tot veel reacties geleid. Kritische geluiden uit verschillende geledingen van uw raad hebben ons college in goede orde bereikt.
Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de Woerdense gemeenschap en de ambities die we onszelf gesteld hebben, hebben we als college ons standpunt ten aanzien van het bestuursakkoord bepaald. Dit standpunt en de reactie die we richting VNG willen geven verwoorden wij in deze brief.

Vervolgens geven wij antwoord op de vragen die de fractie van Inwonersbelangen al in een eerder stadium heeft gesteld.

Kernboodschap:

1. Bestuursakkoord

De overheid als geheel staat de komende jaren voor een niet te onderschatten uitdaging. Alle drie de bestuurslagen zullen er in gezamenlijkheid voor moeten zorgen dat het huishoudboekje op orde komt en dat de overheid zich efficiënt en slagvaardig opstelt bij de uitoefening van haar taken. Dit vraagt om goede afspraken tussen de verschillende overheden. Omdat het bestuursakkoord een uitwerking van het regeerakkoord is, hebben de gemaakte afspraken in het onderhandelaarsakkoord in grote mate betrekking op de door het kabinet beoogde decentralisaties, de financiële verhoudingen en de bestuurlijke verhoudingen.
De VNG wijst erop dat het onderhandelaarsakkoord een totaalpakket is. Ook als er niet getekend wordt, zal het kabinet de doelen uit het regeerakkoord trachten te realiseren. Hoe dit gaat uitpakken is ongewis.

Geen principieel bezwaar tegen de te decentraliseren taken
Het kabinet wil decentraliseren met als argument dat gemeenten het dichtst bij de burger staan en daarom beter in staat zijn voorzieningen voor de burger te verzorgen. En omdat dit efficiënter is, kan

het met minder geld. De taken die het kabinet voornemens is lager neer te leggen zijn inderdaad over het algemeen van dien aard, dat gemeenten ze prima kunnen uitvoeren. Als we kijken naar de jeugdzorg bijvoorbeeld, leidt dit ook tot een meer compleet takenpakket. Betere preventie leidt tot minder hulpvragen in een later stadium. De positieve prikkel van kostenbesparingen daagt ons uit tot het voeren van een goed preventiebeleid. Uitgaande van 'Iedereen doet mee' bieden de te decentraliseren taken kansen om ons streven voor een grotere groep inwoners waar te maken.

Wel bezwaar tegen de financiële condities rond de WWNV en AWBZ
De doelmatigheidskorting uit het akkoord is een aanname, gebaseerd op de verwachte veranderkracht en het innovatief vermogen van gemeenten. Met name op het gebied van de WWNV, zoals VNG ook zelf aangeeft, en op het gebied van de Begeleiding AWBZ (waar de omvang en de complexiteit van de doelgroep nog onbekend is) is het maar de vraag of de aangenomen doelmatigheid kan worden bereikt, met het beschikbaar gestelde geld en dan ook nog in het door de onderhandelaars afgesproken tempo. Het gat tussen garandering van de rechtspositie van de huidige groep mensen in de Wsw en de verlaging van de normvergoeding voor hun arbeidsvoorwaarden wordt door de huidige maatregelen uit het akkoord onvoldoende gedekt. Structurele versobering van voorzieningen lijkt onontkoombaar. De kans dat uitvoering van de te decentraliseren taken in combinatie met de reeds bestaande leidt tot overschrijdingen en/of maatschappelijke consequenties is behoorlijk groot[1]. Het risico daarvan ligt vooralsnog bij de gemeenten (de toezegging dat na twee jaar opnieuw naar de herstructurering wordt gekeken biedt onvoldoende zekerheid en exploitatietekorten komen sowieso niet voor vergoeding in aanmerking). Kortom, als de decentralisatie onverkort zou plaatsvinden onder de in het akkoord gestelde condities is de kans groot dat het tot knelpunten leidt in de uitvoering. Onze ambities 'Iedereen doet mee' en 'Een gezond huishoudboekje' komen daarmee te veel onder druk te staan.

Conclusie
In grote lijnen kan worden gesteld dat het beeld dat zich landelijk aftekent (d.w.z. de reacties van de verschillende lagere overheden en instellingen) ook voor Woerden geldt. Het onderhandelaarsakkoord biedt zeker positieve resultaten; de ruime mate van vrijheid en verantwoordelijkheid voor de lokale overheid, minder verantwoording en ontschotting van regelingen verdienen onze steun. Dat geldt ook voor de wegvallende taakstelling op de RUD's en het uitstellen van de invoering van de WWNV. Maar de (financiële) risico's met name op het gebied van Werken naar Vermogen en – in mindere mate - bij het onderbrengen van de Begeleiding AWBZ onder de reikwijdte van de Wmo zijn groot en worden door het kabinet onvoldoende afgedekt.

Laatste ontwikkelingen
Zoals reeds gezegd heeft het akkoord in den lande al tot veel reacties geleid. Gelet op het standpunt dat wij hierboven hebben ingenomen is de reactie van het college van Amersfoort het noemen waard. Net als wij zien zij in potentie een versterking van de kracht van de lokale overheid en de mogelijkheden voor maatwerk op regionale schaal. Om de bezwaren van het eenzijdige risico weg te nemen vragen zij het kabinet een adequate reservering in de rijksbegroting op te nemen, zodat compensatie van de Wet Werken naar Vermogen – als na de evaluatie blijkt dat dit nodig is – snel en effectief uit kan worden gekeerd. De VNG heeft laten weten deze suggestie te willen bespreken met het kabinet, nog vóór de algemene ledenvergadering op 8 juni, maar eerst de bespreking van het kabinetsvoorstel Werken naar Vermogen in de Tweede Kamer op 25 mei af te willen wachten.

Ons standpunt samengevat
Omdat wij inzien dat wij als gemeente het dichtst bij de burger staan en omdat het akkoord op belangrijke punten een goed resultaat biedt – hetgeen wij zien als de verdienste van de VNG – willen wij ons bij het initiatief van het college van Amersfoort aansluiten. Dit houdt in dat we kunnen instemmen met het akkoord, mits het kabinet nu reeds voldoende gelden vrijmaakt om de daadwerkelijke herstructureringskosten waar we straks voor komen te staan te kunnen compenseren. Omdat ook op het gebied van de AWBZ Begeleiding zorgen bestaan, willen wij daaraan toevoegen dat ook ten aanzien van deze decentralisatie een grotere mate van betrokkenheid van het kabinet moet worden gevraagd.

---

[1] Momenteel is het nog niet mogelijk om in te schatten in welke orde van grote we praten; in het kader van de meerjarenbegroting worden PM-posten opgenomen.

Tot slot willen we als college aandacht vragen voor voldoende bestuurskracht. Het akkoord gaat uit van vrijheid en verantwoordelijkheid en dat juichen wij toe. Waar wij echter beducht voor zijn is een situatie waarin wij beperkt worden in de keuze met wie wij in regionaal verband samenwerken bij de uitvoering van onze taken. De discussies rond de vorming van de RUD's staan ons hierbij voor ogen.

2. Beantwoording vragen Inwonersbelangen

Wij hebben gemeend met de beantwoording van onderstaande vragen te moeten wachten tot ná onze standpuntbepaling ten aanzien van het bestuursakkoord. Wij realiseren ons dat wij daarmee de beantwoordingtermijn hebben overschreden en zeggen de indieners dank voor hun begrip.

Voordat wij de specifieke vragen beantwoorden, hechten wij eraan eerst een algemene opmerking te maken over de gevolgen van het (concept) Bestuursakkoord 2011-2015.
De gemeenten staan de komende jaren voor zeer ingrijpende operaties. Niet alleen de gevolgen van het Passend Onderwijs, de overheveling van AWBZ-zorg naar de Wmo, maar ook de aan de gemeente toe te vertrouwen zorg voor de jeugd, stellen ons voor enorme opgaven. Het college zal zich buitengewoon inspannen de gevolgen van deze stelselwijzigingen zo zacht als mogelijk te laten landen in Woerden, maar de omvang van de bezuinigingen maken dit niet vanzelfsprekend. Hetgeen wij hierboven gezegd hebben in het kader van onze standpuntbepaling ten aanzien van het bestuursakkoord moge dit duidelijk maken. Wij zijn ons er zeer bewust van dat alle consequenties op dit moment nog niet te overzien zijn. Wel weten we zeker dat we als gemeente Woerden deze operaties alleen kunnen doen in goed overleg met de samenleving, de informele en de professionele organisaties. De stelselwijzigingen en de daarmee samenhangende bezuinigingen zijn fors, maar we zullen vooral proberen deze aan te grijpen om initiatieven in de samenleving los te maken en innovaties te bevorderen.

1. Zijn de cijfers uit de recente publicaties naar de mening van dit College correct en dus ook van toepassing op Woerden?
We schatten op basis van onze contacten met maatschappelijke partners in dat ongeveer 500 inwoners geraakt worden door de overheveling van Begeleiding uit de AWBZ naar de Wmo. Ook is uit algemene informatie af te leiden dat circa 650 kinderen in Woerden te maken hebben met opvoedingsstress en daarmee een vorm van jeugdzorg zouden kunnen ontvangen. Dit zijn echter schattingen en het vergt nader onderzoek om na te gaan in welke mate de inwoners van de gemeente Woerden door de maatregelen worden geraakt.

2. Wat betekent de groeiende huisvestingsvraag van mensen met verstandelijke beperkingen in relatie tot het woonbeleid van het College?
Naar verwachting is er geen groeiende huisvestingsvraag. De woonruimte waar de genoemde doelgroepen nu in wonen, moeten de mensen zelf gaan huren in plaats van dat ze de kosten van de woonruimte via de AWBZ vergoed krijgen. Dat betekent dus niet direct dat er meer woningen nodig zijn, maar dat de woonlasten op een andere manier betaald worden.
Het is echter wel bekend dat de landelijke trend van afbouw intramurale zorg ten gunste van extramurale zorg gevolgen heeft voor huisvesting van bijzondere doelgroepen.
In het woonbeleid van het college zijn taakstellingen opgenomen voor het aandeel sociale woningbouw (25%) en taakstellingen afkomstig uit het uitvoeringsplan en de bestuursovereenkomst Wel Thuis! (nultredenwoningen, aanpasbare woningen en zorgwoningen). Uit de Locatiemonitor 2010/2011 blijkt dat de taakstellingen voor sociale woningbouw worden gehaald. De taakstelling voor nultrede- een aanpasbare woningen worden ook gehaald in Woerden en Harmelen. In Kamerik en Zegveld wordt hard gewerkt om voldoende nultreden- en aanpasbare woningen te realiseren binnen de beperkte bouwmogelijkheden in deze dorpen.

3. Wat zijn de consequenties van dit akkoord over forse bezuinigingen (op de sociale werkplaatsen, de jeugdzorg en de (gehandicapten-)zorg) voor de gemeente Woerden?
Consequenties voor de Wmo zijn dat de voorzieningen versoberd moeten worden om uit te kunnen komen met een mogelijk lager budget. Creativiteit is geboden om de problemen van de inwoners met

een beperking te compenseren. De Kanteling van de Wmo speelt hierbij een grote rol evenals een integrale ketenaanpak. Deze is erop gericht inwoners te wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid (eigen kracht) en de mogelijkheden in hun eigen kring (sociaal netwerk) en een adequaat aanbod van collectieve voorzieningen.

Verder is het college van mening dat de beschikbaarheid van minder budget voor reïntegratie en sociale werkvoorziening vergaande gevolgen heeft voor het lokale arbeidsmarktbeleid en voor de sociale werkbedrijven. De maatregelen geven aanleiding tot zorg. Daarom stellen wij duidelijke financiële voorwaarden in onze reactie richting VNG.

4. Wat is de visie van dit college op deze forse bezuinigingen op met name kwetsbare inwoners van Woerden, en in relatie tot het compensatiebeginsel van de Wmo?
Het college is van mening dat zowel de transitie Jeugdzorg als de overheveling van Begeleiding naar de Wmo volgens het compensatiebeginsel kan worden uitgevoerd maar de komende jaren mogelijk een versoberd karakter zal hebben. Het college staat voor een sterke samenleving en ziet daarbij kansen voor mensen om – waar mogelijk – op basis van hun eigen kracht en hun sociale netwerk, mee te doen aan de samenleving. Daarbij is oog voor de positie van een aantal kwetsbare inwoners. Door de (soms meervoudige) problematiek van deze mensen integraal te bekijken, wil het college de participatie van deze burgers met een passend voorzieningenaanbod bevorderen.

5. Op welke wijze treft het College voorbereidingen om bijgaande bezuinigingen op te vangen c.q. (hopelijk) deels voor te zijn?
Het college zet in op preventie en vroegsignalering. Met relatief lichte interventies wordt dan voorkomen dat burgers een beroep moeten doen op jeugdzorg of zwaardere vormen van begeleiding. Verder worden de overhevelingen in goede samenspraak met maatschappelijke partners verkend en opgepakt. Bij de Wmo-voorzieningen wordt een inventarisatie gemaakt welke maatregelen er kunnen worden genomen om ook op lange termijn uit te kunnen komen met de beschikbare middelen (versobering op korte termijn en visie over de lange termijn). Met onze reactie richting VNG willen we eraan bijdragen dat de financiële condities waaronder de taken in de richting van gemeenten komen een goede uitvoering mogelijk maken.

De totstandkoming van de beantwoording heeft 8 arbeidsuren gekost.

Vervolg:

Wij zijn voornemens ons standpunt, zoals verwoord in deze raadsinformatiebrief, aan de VNG toe te zenden. Met daadwerkelijke toezending wachten wij tot na de raadsvergadering van 26 mei 2011.

Bijlagen:

Vragen Inwonersbelangen (11.005729 en 11.007469)

De secretaris

W. Wieringa

De burgemeester

mr. H.W. Schmidt